

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทยในด้านการจัดตั้งสถานีการบริหารงาน การจัดรายการ โดยเฉพาะรายการทางการศึกษา ตลอดจนงบประมาณในการจัดตั้งสถานี
2. สสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสถานีวิทยุศึกษา อันเป็นแนวทางในการเสนอแนะโครงการจัดตั้งสถานีวิทยุศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศไทย
3. สสำรวจความต้องการ ทักษะคติ และความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับงานทางค่านวิทยุกระจายเสียงต่อโครงการจัดตั้งสถานีวิทยุศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศไทย
4. เสนอแนะโครงการจัดตั้งสถานีวิทยุศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศไทยในด้านสถานที่ก่อสร้างและสภาพแวดล้อม กรรมการดำเนินงานสถานี การก่อสร้างสถานี การจัดรายการ และการผลิตรายการ การทดสอบและวัดผล

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาชั้นมูลฐาน จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแนวคิดที่ได้จากการศึกษาสังเกต สอบถาม ช่วยเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการ เสนอแนะเพื่อจัดตั้งสถานีวิทยุศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศไทย ซึ่งโครงการ เสนอแนะจะประกอบด้วย

1. สถานที่ก่อสร้างและสภาพแวดล้อม
2. การจัดตั้งคณะกรรมการ วางแผน
3. คณะกรรมการอำนวยการ

4. การก่อสร้างสถานีวิทยศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด
5. การจัดรายการและการผลิตรายการ
6. การทดสอบและการวัดผล

เมื่อได้ดำเนินการทำโครงการ เสนอแนะเพื่อจัดตั้งสถานีวิทยศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยเปิดแล้ว จึงได้จัดทำแบบสอบถาม ขอความกรุณายังผู้บริหารการศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย และวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับงานสถานีวิทยศึกษา ตอบแบบสอบถาม และเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ เสนอแนะฯ เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ พร้อมกันนี้ได้อธิบายคำแนะนำจากสถาบันิก และเจ้าหน้าที่สถานีวิทยศึกษาในคานอัครากำลังเจ้าหน้าที่ของสถานี ฐานะการทำงานของเจ้าหน้าที่ ระดับความรู้ ส่วนประกอบของอาคารสถานที่ เนื้อที่ภายในอาคาร และงบประมาณโดยประมาณในการจัดตั้งและดำเนินการ เพื่อให้โครงการที่จัดทำสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคิดเป็นร้อยละ

ผลการวิจัยและขอเสนอแนะของผู้ตอบ

- ก. ข้อสนเทศเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมี 178 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 64.61 % และเพศหญิงร้อยละ 35.39 % ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-40 ปี เป็นอาจารย์ระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 84.27 และมีคุณวุฒิสถุศาสตรบัณฑิต ร้อยละ 57.87 ซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุด

- ข. ความรู้และประสบการณ์ด้านวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของผู้ตอบ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการศึกษาหรืออบรมเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาเลย และยังคงชอบการสนทนาวิทยุในท้องที่ไซโครโฟน และส่วนใหญ่ยังไม่เคยใช้วิทยุกระจายเสียงประกอบการบรรยายเลย เพราะไม่มีโอกาสได้ใช้ ไม่มีรายการวิทยุที่

เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ยืดยาย ไม่มีหน่วยงานใดที่ให้บริการด้านนี้ อีกทั้งไม่ทราบวิธีใช้และไม่คิดว่า จะก่อให้เกิดประโยชน์ในบางวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ วิทยุกระจายเสียงประกอบการบรรยายเป็นครั้งคราว และที่ใช้มากนั้น เมื่อรวมกันมีเพียงร้อยละ 27.53 เพราะมีส่วนร่วมในการจัดรายการวิทยุที่ตรงกับเนื้อหาวิชาที่สอน และมักให้นักศึกษา ฟังเพิ่มเติมเป็นการเสริมหลักสูตร

ในกรณีที่มีการนำเทคนิคทางด้านวิทยุกระจายเสียงและการไปรษณีย์มาช่วยจัดการสอนทุกวิชา ในระดับอุดมศึกษานั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.93 เห็นด้วยบ้าง และส่วนที่เห็นด้วย อย่างยิ่ง ร้อยละ 27.53 มีจำนวนมากกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วย ซึ่งมีร้อยละ 18.54 สำหรับผู้ตอบที่ไม่เห็น ด้วยให้เหตุผลว่า วิทยุกระจายเสียงไม่เอื้อต่อการสอนในวิชาที่ต้องมีการทดลอง

ในแง่คุณค่าของวิทยุกระจายเสียงที่มีต่อระบบการเรียนการสอน ผู้ตอบได้ให้ความสำคัญ เรียงตามลำดับ ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดการประหยัดหลายอย่าง เช่น เวลา แรงงานอาจารย์
2. ช่วยให้ผู้เรียนรับผิดชอบตนเองมากขึ้น
3. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาและอาจารย์
4. สามารถบันทึกเทปวิทยุลงหน้า และแก้ไขข้อผิดพลาดได้
5. ช่วยให้ผู้สอนเตรียมการสอนดีขึ้น

ส่วนที่เห็นด้วยน้อยที่สุด ร้อยละ 4.50 ของผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่า วิทยุกระจาย เสียงช่วยใหญ่เรียนเข้าใจได้ก็ และรวดเร็วกว่าการสอนแบบธรรมดา

ค. ข้อคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับโครงการ เสนอแนะ เพื่อจัดตั้งสถานี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.66 เห็นว่า มหาวิทยาลัยเปิดจำเป็นต้องมีสถานีวิทยุมาช่วยจัดระบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการประหยัดงบประมาณในด้านการ ลงทุนของรัฐ โดยไม่ต้องตั้งสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นอีก

วิธีการที่เหมาะสมที่สุดต่อการจัดรายการสอนวิชาต่าง ๆ ทางวิทยุกระจายเสียงของ มหาวิทยาลัยเปิด ครั้งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่า ควรปรับปรุงสถานีวิทยุของสถาบันการศึกษา

โดยขยายงานไปทางด้านการจัดการศึกษาตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเปิด และส่วนใหญ่ เห็นว่า สถานภาพของสถานีควร เป็นเอกเทศ สังกัดมหาวิทยาลัยเปิดที่ตั้งขึ้น

ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างสถานีควรมาจากงบประมาณแผ่นดิน รองลงมาเห็นว่า อาจจัด หามาจากเงินช่วยเหลือขององค์กร มูลนิธิต่าง ๆ ส่วนเงินที่ทางมหาวิทยาลัยเปิดจะมอบให้สถานี วิทยุศึกษา เพื่อดำเนินการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า ควรมาจากเงินค้ำจุนของนักศึกษา ทุกคน และงบประมาณของมหาวิทยาลัย

สถานภาพของคณะกรรมการผู้บริหารงานสถานี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า ควรเป็น เจ้าหน้าที่ยกภายในสถานี และตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการ เปลี่ยนตัวบุคคลตามวาระ สำหรับ เจ้าหน้าที่จัดรายการควร เป็นฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยกับเจ้าหน้าที่สถานี

เอกสารประกอบการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.85 เห็นว่า ควร มี เอกสารประกอบการสอนทุกครั้งที่มีการกระจายเสียง ส่วนการวัดผลนั้นผู้ตอบเห็นว่าควร เสนอ รายงานไปจนจบหน่วยหนึ่ง ๆ แล้วจึงมีการวัดผล

ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานที่ก่อตั้ง บริเวณที่ก่อตั้งสถานีวิทยุศึกษาของมหาวิทยาลัย ไม่ควรอยู่ในกรุงเทพมหานคร ควรตั้งในจังหวัดใกล้เคียง เช่น ปทุมธานี นครปฐม อโยธยา สุโขทัย และควรกระจาย ความเจริญจากนครหลวงไปยังภาคอื่น ๆ มีชุมชนเพียงภาคกลางเท่านั้น ถ้าหากเป็นไปได้ สถานี ที่ตั้งขึ้นควรทำหน้าที่ผลิตรายการทางวิชาการสำหรับการ เรียนการสอน แล้วส่งรายการไปยัง โทรคมนาคม เพื่อส่งไปตามสถานีวิทยุต่าง ๆ โดยตรง หรืออาจขอความร่วมมือจากสถานีวิทยุ เอเซียเสรี หรือสถานีวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์ที่มีกำลังส่งสูง โดยมหาวิทยาลัยเปิดจะจ่าย เฉพาะค่าใช้จ่ายให้สถานีเหล่านั้น ในรูปของค่าเสื่อมราคา ค่าเบี้ยเลี้ยงพนักงาน เป็นต้น ใน ด้านความดีของสถานี ควรมีหลาย ๆ ความดี เพื่อผู้ฟังจะได้สามารถเลือกความดีที่ฟังได้ชัดเจน

คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ของสถานี่ สถานภาพของคณะกรรมการบริหารสถานี่ควรมีการเปลี่ยนแปลงตามวาระทุก ๆ 4 ปี และควรมุ่งทำคานสถานี่เพียงตำแหน่งเดียว เพื่อจะได้ทุ่มเทเวลาในการทำรายการได้เต็มที่ เจ้าหน้าที่ของสถานี่ควรมีเฉพาะฝ่ายเทคนิค และฝ่ายรายการ รวมทั้งฝ่ายธุรการ ผู้บรรยายหรือผู้สอน อาจเชิญผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย สถาบัน องค์กร หรือบริษัทต่าง ๆ มาบรรยายกวย ผู้สอนทางวิทยุกระจายเสียงควรได้ส่งไปเรียนทางเทคนิค เพื่อให้เข้าใจวิธีการสอนและพร้อมที่จะทำงานได้เต็มที่

เวลาออกอากาศ ควรผลิตรายการสอนโดยตรงตามหลักสูตร เป็นสำคัญ ควรมีรายการตอบปัญหาหรือคำถามที่ผู้เรียนไม่เข้าใจในบทเรียนที่ผ่านมา เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ รายการส่วนใหญ่ควรมันทักเทปไว้วงหนา ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ให้รายการที่ได้ดีที่สุด มีใช้จักรายการแบบมาอ่านใหญ่เรียนทั้ง ควรจักรายการในรูปแบบต่าง ๆ

การวัดผลและประเมินผล นอกจากจะมีการวัดผลการเรียนแล้ว ควรได้มีการประเมินผลรายการควบคู่ไปด้วยในแต่ละเดือน เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นของผู้ฟังรายการนั้น อันเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงรายการให้ดีขึ้น

ความเห็นอื่น ๆ ของผู้ตอบ

สถานการณ์ในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยเปิดไม่ควรมีสถานี่วิทยุเป็นของตนเอง หากแต่มีหน้าที่ในการผลิตรายการทางวิชาการสำหรับการเรียนการสอน ก่อนที่จะก่อสร้างสถานี่ควรได้มีการวางโครงการเป็นระยะทดลองประมาณ 3-5 ปีก่อน เพื่อประเมินผลและแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง แล้วจึงขยายเป็นโครงการถาวร ในระยะทดลองนั้นควรรใช้สถานี่ที่มีอยู่แล้ว เช่น สถานี่วิทยุศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สถานี่วิทยุของกรมประชาสัมพันธ์ งบประมาณการลงทุนจะต้องมีเพียงพอทั้งในคานอุปกรณ์ บุคลากร และบริการต่าง ๆ เมื่อในระยะทดลองแล้วจึงออกเป็นกฎหมายเพื่อจัดตั้งสถานี่

งานด้านวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาในเมืองไทย ทำมาร่วม 10 ปี
แต่ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร จึงควรได้มีการดำเนินการดังนี้

1. ต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารทุกระดับที่เกี่ยวข้อง
2. ต้องแน่ใจว่าจะได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน
3. ต้องทำด้วยความจริงใจ และตั้งใจโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจริง ๆ
4. ต้องทำให้สอดคล้องเป็นการทำเพื่อทดลองหรือทำ ๆ หยุด ๆ
5. ต้องอย่าให้มีอิทธิพลใด ๆ นอกเหนือจากการศึกษามาเกี่ยวข้องกับสถานี

ผู้ตอบได้ให้ความเห็นในเรื่องมหาวิทยาลัยเปิดเพิ่มเติม คือ มหาวิทยาลัยเปิด
เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้การศึกษาระดับอุดมศึกษามุ่งเป้าหมายได้ ควรได้ตราเป็น
พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเปิดเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ภาควิชาที่เปิดสอนควร
เป็น สังคมศาสตร์ เทคโนโลยี การเกษตรสาขาต่าง ๆ เน้นทางปฏิบัติ การค้าระดับ
ต่าง ๆ ตั้งแต่ ร้านค้าย่อย สโตร์ ซุปเปอร์ มาร์เก็ต และการค้าระหว่างประเทศ

ศูนย์ศึกษา ควรใช้ห้องสมุดประชาชนที่มีอยู่แล้วตามจังหวัดต่าง ๆ โดยปรับปรุง
ให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือใช้วิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่งเป็นศูนย์ศึกษา โดยไม่
จำเป็นต้องสร้างศูนย์ทูลุหราชันใหม่ ของเก่าที่มีอยู่อาจคัดแปลงเพื่อประโยชน์ทางการ
ศึกษาได้อีกมาก อย่าให้กลายเป็นวิทยาเขต

สรุปผลการวิจัย

1. มหาวิทยาลัยเปิดจำเป็นต้องมีสถานีมาช่วยจัดระบบการเรียนการสอน
โดยการปรับปรุงสถานีวิทยุของสถาบันการศึกษาที่มีอยู่แล้ว ให้ขยายงานไปทางด้าน
การศึกษาตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเปิด
2. สถานีวิทยุศึกษาที่จะจัดตั้งขึ้น ควรเป็นหน่วยงานเอกเทศสังกัดมหาวิทยาลัย
เปิด งบประมาณในการดำเนินการก่อสร้างควรมาจากงบประมาณแผ่นดิน
3. สถานภาพของคณะกรรมการบริหารสถานี ควรเป็นเจ้าหน้าที่ภายใน
สถานี และตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการเปลี่ยนตัวบุคคลตามวาระ
4. เจ้าหน้าที่จัดรายการควรเป็นฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยกับเจ้าหน้าที่
สถานี

5. ควรมีเอกสารประกอบการสอนทุกครั้งที่มีการกระจายเสียง
6. ควรเสนอรายการสอนไปจนจบหน่วยหนึ่ง ๆ แล้วจึงมีการวัดผล
7. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ๆ มีทัศนคติที่ดีต่อการใช้วิทยุกระจายเสียงและการสอนทางไปรษณีย์ มาจัดการสอนทุกวิชาของมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

1. คณะกรรมการวางแผนก่อตั้งสถานีวิทยุศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด ควรได้วางโครงการทดลองการสอนทางวิทยุกระจายเสียงเป็นระยะ โดยขอความร่วมมือจากสถานีวิทยุต่าง ๆ แล้วจึงขยายงานออกไปทางด้านการจัดตั้งสถานีเป็นของมหาวิทยาลัยเอง
2. ควรจัดทำคู่มือวิทยุศึกษา และคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้วิทยุกระจายเสียงประกอบการสอน
3. ควรมีการจัดการอบรมการสอนทางวิทยุกระจายเสียงให้แก่ผู้สอน
4. การจัดหาอาคารสถานี ควรมีอาคารสำหรับผลิตรายการเป็นเอกเทศในกรณีต้องอาศัยสถานีวิทยุอื่น ๆ ในการออกอากาศรายการของมหาวิทยาลัย
5. ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเปิดควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับดำเนินการดำเนินงานในแต่ละปี
6. ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการขยายตัวของงานในแต่ละปี
7. ควรใช้สถานีให้เป็นประโยชน์ต่องานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย และให้บริการทางด้านการศึกษาแก่ชุมชนโดยทั่วถึง
8. ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยเปรียบเทียบการสอนทางวิทยุกระจายเสียงกับการสอนแบบอื่น ๆ